

Centralna Komisja Egzaminacyjna

EGZAMIN MATURALNY 2012

JĘZYK LITEWSKI

POZIOM ROZSZERZONY

Kryteria oceniania odpowiedzi

MAJ 2012

Obszar standardów	Opis wymagań
Tworzenie informacji	Pisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu III/1R; III/2R; III/7; III/9; III/11; III/12; III/13

1 tema: Pagrindinio herojaus Skirgailos asmenybės tragiškumas V. Krėvės kūrinyje *Skirgaila*. Atskleiskite temą remdamiesi pateiktomis ištraukomis ir visu kūrinium.

1.Temos argumentavimas	Nr	Kriterijai	Balai Maks.25
	1	<p>Parašytas įvadas</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ V. Krėvės dramų tematika susijusi su senosios Lietuvos didinga praeitimi („Šarūnas” – Dainavos valdovas; „Skirgaila” – Lietuvos Didysis Kunigaikštis, „Mindaugo mirtis” – apie Lietuvos karalių) ➤ Dramoje „Skirgaila” rašytojas pristato dramatiškiausią Lietuvos valdovų asmenybę pagonybės-krikščionybės lūžio epochoje ➤ Skirgaila ir Ona Duonutė – personažai atskleidžiantys viduramžių Lietuvos 2-jų pasaulių konfliktą 	0-1-2
	2	<p>Skirgaila – viduramžių epochos Lietuvos valdovo simbolis</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kietas užsispyrėlis, geležinės valios, pereinančios į atkaklumą, užsidaręs savyje, šykštus žodžių, galingas vidaus išgyvenimais žmogus ➤ Uždaras, šiurkštus, rūstus, bet niekad jame nesislepia klasta ➤ Skirgailos kaip valdovo žodis – plieninė valia (žodis, kuris ir gyvybės kaina turi būti ištesėtas) ➤ Kunigaikščio mintis niekada nėra miglota ir neišbaigta ➤ Jam rūpi, kad Lietuva būtų nesudraskyta ir kad joje gyventi visiems būtų gera ➤ Jis pasirengęs ant galingos valstybės aukuro paaukoti ne tik save, bet ir greta esančius 	0-1-2-3-4
	3	<p>Religijų kaita - opi problema, su kuria buvo lemta susidurti Skirgailai</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kunigaikščio sieloje gyvai reiškiasi praeities kartų dvasinė patirtis su senaisiais lietuvių papročiais, pagoniškuoju tikėjimu. ➤ Gyvenimas jį verčia keisti savo pažiūras ir įsitikinimus, taikytis prie naujų istorinių aplinkybių. 	0-1-2-3
	4	<p>Skirgaila atsiduria kryžkelėje, „tarp dviejų pasaulių” – senojo ir naujojo</p>	0-1-2-3-4

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Herojus per daug išdidus ir kilnus, kad tikėtų tuo dievu, kurį atneša užpuolikai, o tikėjimas senaisiais dievais jam neša nusivylimą po nusivylimo. ➤ Skirgaila ginčijasi su Stardu, neva senieji dievai nepadedą niekam. Tačiau giliai širdyje jis grožisi Stardu, apdainuojančiu senuosius laikus ir protėvių žygdarbius ➤ Melagingas pranešimas apie vaidilos Stardo (Skirgailos guodėjo ir gero mokytojo) apsikrikštijimą prieš mirtį palaužė morališkai valdovą. ➤ Skirgaila praranda pasitikėjimą žmonėmis, visas pasaulis tampa priešiškas, svarsto, gal ir jis pats yra neteisus. 	
	5	<p>Skirgaila visgi turi dar mažą vilties kibirkštėlę – senelį Skurdulį, bet vėl nusivilia</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Skurdulis – senųjų laikų gynėjas, staiga prabyla apie tai, kad nesvarbu kuriuo vardu Dievą žmonės gerbia ➤ Senelis pasako didelę ir gražią tiesą, kad Dievas ne danguje, ne žemėje, ne šventuosiuose ažuolynuose, o kiekvieno širdyje. ➤ Valdovui vėl viskas slysta iš po kojų, atsiranda daug abejonių 	0-1-2-3-4
	6	<p>Skirgaila – ne tik politikas ir valdovas, jis dar ir žmogus, vyras</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Herojaus santykiai su moterimis buvo savanaudiški ➤ Ieškodamas meilės ir prieglobsčio Skirgaila ateina pas kunigaikštę Oną Duonutę, tikėdamasis tapti jos vyru, bet Ona atstumia jį, nes myli kitą ➤ Skirgaila veda merginą prievarta ➤ Jis nusižemina prieš moterį, o toji pasirinkdama kitą, jį ižeidžia ir paniekina. ➤ Skirgaila vis labiau degraduoja, atkeršydamas Keleriui ir Onai jis visiškai morališkai nusmunka 	0-1-2-3-4
	7	<p>Išsamus apibendrinimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ V. Krėvės Skirgailos personažo tragiškumu puikiai vaizduoja XIV amžiaus Lietuvos valdovo sudėtingą situaciją (politiniai ir religiniai motyvai) ➤ Skirgailos asmenybė atskleidžia senosios Lietuvos galias tradicijas, valdovų atkaklią nuostatą (ryžtą) ginti savo tikėjimą (tradicijas, laisvę) ➤ Skirgailos ir Onos Duonutės personažai – tai dviejų skirtingų pasaulių (tikėjimų ir pasaulėžiūrų) simboliai. Skirgaila – senos tvarkos gynėjas, morališkai pralaimi. <p>Neišsamus apibendrinimas</p> <p>Bandyamas apibendrinti</p>	<p>0-1-2-4 4</p> <p>2 1</p>

2. Kalba ir kompozicija	Kriterijai	Balai-20
a) Sintaksė ir fleksija		Maks.6
	Sintaksė ir fleksija taisyklinga ir įdomi	6
	Sintaksė ir fleksija iš esmės taisyklinga	4
	Yra klaidų, bet sintaksė ir fleksija nepažeidžia kalbos komunikatyvumo	2
b) Žodynas, frazeologija, stilius		Maks.8
	Turtingas ir įvairus žodynas, taisyklinga frazeologija, lengvas, gyvas stilius	8
	Geras žodynas, taisyklinga frazeologija, komunikatyvus stilius	5
	Taisyklingas žodynas ir komunikatyvus stilius	2
c) Rašyba ir skyryba		Maks.4
	Taisyklinga rašyba ir skyryba	4
	Pavienės rašybos ir skyrybos klaidos	2
	Yra daugiau rašybos ir skyrybos klaidų	1
d) Kompozicija		Maks.2
	Funkcionali, rišli, logiška kompozicija	2
	Trinarė, rišli kompozicija – grafiškai matomos dalys	1

2 tema: Sąžiningumo ir užuojautos kaip žmogiškumo ištakų motyvai J. Biliūno apsakymuose. Aptarkite temą remdamiesi pateiktomis ištraukomis ir visais kūriniais.

1.Temos argumentavimas	Nr	Kriterijai	Balai Maks.25
	1	Parašytas įvadas. Pvz.: ➤ Žmogiškumo sąvokos samprata: čia slypi ir gailėstis ir užuojauta, ir sąžinė, meilė artimui bei tarpusavio supratimas ➤ J. Biliūnas – žmogiškųjų jausmų perteikimo meistras	0-1-2
	2	J.Biliūno apsakymų ypatumai, vidinis personažų pasaulis: ➤ Užuojauta, gailėstis, supratimas spindėte spindi iš apsakymų ➤ Skriaudos ir kaltės tema ➤ Gerumas, atlaidumas, užuojauta silpnesniam ➤ Rašytojas atskleidžia vidinį žmogaus pasaulį, kuria sudėtingus herojų jausmų, poelgių paveikslus.	0-1-2-3-4

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Veikėjui būdinga graži savybė – sentimentalumas ➤ Dažnas personažas, išvaduotas iš abejonių, džiaugiasi suradęs tikrąjį kelią 	
	3	<p>Sąžinės graužimas užgožia jauno žmogaus džiaugsmą ir linksmumą apsakyme „Vagis”</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Noras nuraminti sąžinę, gailestis dėl įvykdyto nusikaltimo ➤ Jį supranta šeima, bažnyčia, tačiau sąžinė – pats griežčiausias teisėjas. Ji niekaip nenurimsta. ➤ Vyras suvokia, jog įvykdęs tokį nusikaltimą, prarado žmogiškumą, dvasios ramybę, pamynė savo įsitikinimus ir dorovės nuostatas ➤ Biliūnas leidžia žmogui teisintis 	0-1-2-3-4
	4	<p>Žmogiškųjų vertybių praradimas novelėje „Ubagas”</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Senas tėvas išvaromas iš namų, už rūpestį, meilę jis tegavo ubago maišą ➤ Įskaudintas, pamirštas senelis nepyksta ant sūnaus, susitaiko su likimu, sugeba išlaikyti žmogiškumą ➤ Sabaliūnui sunku susitaikyti su ubago padėtimi, sunku paimti duonos riekę, iš svetimo išprašytą ➤ Pasakotojas – jaunas žmogus, jaučiantis gėdą dėl Sabaliūno nelaimių, jis tarsi išperka žiauriojo sūnaus nelaimę 	0-1-2-3-4
	5	<p>Skriaudos ir kaltės motyvas apsakyme „Brisiaus galas”.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Žmogus pakelia ranką prieš silpnesnį. Tai nusižengimas žmogiškumui, sąžinei, moralinėms vertybėms ➤ Vaizduojamas ne pragmatizmo apakintas šeimnininkas, bet mylintis ir atleidžiantis Brisius ➤ Pabrėždamas senatvės ir nereikalingumo problemą, autorius apeliuoja dėl žmogiškumo ir taurumo ➤ Šeimnininko pabėgimas „tekinom” – ne tik fizinis reagavimas į mirties aktą, bet ir mėginimas pabėgti nuo savo sąžinės, kaltės jausmo 	0-1-2-3-4
	6	<p>Liūdnas ir giedras J. Biliūno personažų žvilgsnis</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Tokiu žvilgsniu galima įveikti blogį ➤ Meilė, tikėjimas, sugebėjimas atleisti, pagarba kitam gali nuteikti tokiam nebyliam optimizmui 	0-1-2-3
	7	<p>Padarytos išvados. Pvz.:</p> <p>Išsamus apibendrinimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ J. Biliūno žmogus nemoka keršyti, jausti kartėlio jis net nesmerkia savo skriaudėjų ➤ Rašytojas parodo, kiek daug reikia žmogiškumo, koks dvasingas turi būti žmogus, kad galėtų nuoširdžiai atleisti skriaudėjams ir mylėti juos ➤ Paradoksas – skriauda J. Biliūno kūryboje žadina ne neapykantą, bet meilę, gėrį, moko dvasios kilnumo <p>Neišsamus apibendrinimas</p> <p>Bandymas apibendrinti</p>	0-1-2-4 4 2 1

2. Kalba ir kompozicija	Kriterijai	Balai-20
a) Sintaksė ir fleksija		Maks.6
	Sintaksė ir fleksija taisyklinga ir įdomi	6
	Sintaksė ir fleksija iš esmės taisyklinga	4
	Yra klaidų, bet sintaksė ir fleksija nepažeidžia kalbos komunikatyvumo	2
b) Žodynas, frazeologija, stilius		Maks.8
	Turtingas ir įvairus žodynas, taisyklinga frazeologija, lengvas, gyvas stilius	8
	Geras žodynas, taisyklinga frazeologija, komunikatyvus stilius	5
	Taisyklingas žodynas ir komunikatyvus stilius	2
c) Rašyba ir skyryba		Maks.4
	Taisyklinga rašyba ir skyryba	4
	Pavienės rašybos ir skyrybos klaidos	2
	Yra daugiau rašybos ir skyrybos klaidų	1
d) Kompozicija		Maks.2
	Funkcionaliai, rišli, logiška kompozicija	2
	Trinarė rišli kompozicija – grafiškai matomos dalys	1